

Megoldások

Szövegértés

Csak a figyelmes olvasás után válaszolj a kérdésekre!

„Szabadon szolgál a szellem...”

„A régi Eötvös Collegium emléke kitörölhetetlenül él bennünk, akik a tagjai voltunk: ez az emlék nemzedékeket köt össze, s összeköti számomra az élőket a holtakkal. Lotz János 1973. augusztus 25-én hunyt el Washingtonban, de ma is a Collegium emléke foglalja keretbe alakját. 1935-ig, amíg Gombocz Zoltán, a magyar nyelvtudomány legnagyobb alakja állt a Collegium élén, ez az intézmény a magyar tudomány megújulásának egyik műhelye volt.



A megújításban s az új nemzedékek kitörésében keveseknek lehetett volna akkora szerepük, mint Lotz Jánosnak. Szerepe, jelentősége túlnőtt a magyar nyelvtudomány helyi méretein.

Ő is tudta ezt, s életének utolsó évtizedében, amikor legnagyobb tervei megértek, amikor nyelvtudományi rendszerének teljessége kibontakozott, újból és újból visszatért oda, ahonnan kiszakadt; bekapcsolódott a hazai nyelvtudomány munkájába, idehaza is folytatni akarta azt, amit Stockholmban és New Yorkban kezdett el. Sikerült-e ez neki? Megtalálhatta-e még, amit keresett? Magáénak érezhette-e még a kört, melyből elindult? Nem kérdeztük erről, ő pedig keveset árult el magáról.” (Sőtér István emlékbeszédének egy részlete 1981-ből)

Részletek az Eötvös Collegium küldetésnyilatkozatából (2007)

„A magas szintű szakmai képzés és tudományos műhelymunka révén a Collegium a magyar szellemi élet egyik értékmegőrző és -teremtő központjaként a tudományok és a kultúra fejlesztését célzó önálló tevékenységre is fel kívánja készíteni tagjait.”

„A Collegium egyes hazai, valamint nemzetközi tudomány- és oktatásszervezési feladatokat is magára vállal.”

„A hagyományoknak köszönhetően a végzett diákok kapcsolata nem szakad meg a Collegiummal, a Collegium közéletében és az oktatásban továbbra is aktívan részt vesznek.”

Feladatok

1. Megfelelne-e Lotz János a 2007-es kollégiumi feltételeknek? Vesd össze a két szövegrészletet, és válaszolj ez alapján! 3/

igen

nem

Indoklás: a) nemzetközi tudományos együttműködésben vett részt

b) nem szakadt meg a kapcsolata a többi kollégistával

2. Igaz vagy hamis?

3/

- a) Sőtér István is az Eötvös Collegium tagja volt. **igaz**
- b) A műhelymunka kézműves feladatokat is jelent a Collegium tevékenységében. **hamis**
- c) Lotz János tervei az utolsó években maradéktalanul megvalósultak. **hamis**
3. Add meg a kiemelt névmások jelentésének tartalmi kifejtését! Idézzel is válaszolhatsz! **3/**

| Idézet | Kire/mire vonatkoznak a kiemelt névmások? |
|---|---|
| <i>Példa: „Ő is tudta ezt” (ki?)</i> | <i>Lotz János</i> |
| „ akkora szerepük, mint Lotz Jánosnak” (<i>mekkora?</i>) | „jelentősége túlnőtt a magyar nyelvtudomány helyi méretein” |
| „ ahonnan kiszakadt” (<i>honnnan?</i>) | Magyarország / „idehaza is folytatni akarta” |
| „ melyből elindult” (<i>honnnan?</i>) | az Eötvös kollégisták köréből |

4. Rejtvény

6/

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| S | Ő | T | É | R |
| Ő | R | Z | I | K |
| O | K | T | A | T |
| A | S | V | É | D |
| E | M | L | É | K |

Meghatározások:

- Emlékbeszédben méltatja Lotz János tevékenységét.
- A hagyománnyal teszik a Collegium tagjai.
- A tanár dolgozik.
- Stockholmban ezt a nyelvet használják; névelővel.
- A kollégisták nemzedékeit köti össze.

Megfejtés: **ÉRTÉK** (*Olvasd össze a sötét négyzetek betűit!*)

5. Egészítsd ki a megfelelő kifejezésekkel a szöveget!

5/

1910-ben építette/ építtette/ tervezte Alpár Ignác a mai Ménesi úti háromemeletes szép épületet, mely akkoriban a Gellérthegy déli részén az egyetlen ház volt (*ld. a képen*).

Az Eötvös Collegium saját hagyományaira is épít, amikor a minőség jegyében kívánja megújítani munkáját. A múltból öröklött és a jövő érdekében vállalt feladata: a szakmájukban jártas / magasan képzett tudós-tanárok képzése. Az ELTE Bölcsészettudományi és Természettudományi Karára felvett diákokból évente választja ki az Eötvös Collegium a legjobbakat. A 100 diák képzését a Collegium 9 tanára és mintegy 30 régi kollégista /hallgató /diák irányítja.

Helyesírás

1. Töltsd ki a következő tipposzlopot! Dönts el, hogy melyik írásmód a helyes! Ha j-vel kell írni a szót, 1-est írd a tipposzlopba, ha ly-t, akkor 2-est, ha j és ly is lehet, akkor X-et, ha egyik sem, akkor 0-t! **10/**

1=j

2=ly

X=j és ly is lehet

0=egyik sem

| | Tipp |
|-----------------|-------------|
| 1. csigo__a | 2 |
| 2. szegé__ | 2 |
| 3. kibocsá__t | 0 |
| 4. sú__t | X |
| 5. va__on | 1 |
| 6. kara__ | 1 |
| 7. hierarchi__a | 0 |
| 8. fo__t | X |
| 9. éme__eg | 2 |
| 10. sele__t | 1 |

2. Húzd alá a hibás elválasztásokat, majd írd őket a vonalra helyesen! **10/**

fel-mér, el-le-nőr, Zá-gráb, kü-lügy, ve-zér-el-ve, in-flá-ció, bor-sód-zik, ve-zé-rel-ve, fo-tog-ra-fál, fax-ol,

Ma-dá-chcsal, Haj-nóc-zy, i-de-s-to-va, ba-lett-től, ba-lett-tánc

el-len-őr, Zág-ráb, kül-ügy, inf-lá-ció, bor-só-dzik, fo-to-gra-fál, fa-xol, Ma-dách-csal, Haj-nó-czy, ba-let-től

3. A példa alapján írd be a következő táblázatba a megadott szóegyenletek eredményét!

(Az idegen szavaknak zárójelben megadtuk az ejtését.)

10/

| gerely | + | -vel | = | gerellyel |
|-----------------|---|------|---|----------------------------|
| Janus Pannonius | + | -val | = | Janus Pannoniusszal |
| Goethe (göte) | + | -t | = | Goethét |
| Mikszáth | + | -hoz | = | Mikszáthhoz |
| Babits | + | -val | = | Babitscsal |
| Peugeot (pözsó) | + | -t | = | Peugeot-t |
| Félix | + | -vel | = | Félixszel |

| | | | | |
|--------------------|---|------|---|------------------------|
| Szél | + | -vel | = | Szél-lel |
| juh | + | -vá | = | juhvá |
| cowboy (kávboj) | + | -val | = | cowboyjal |
| Thomas Mann (mánn) | + | -val | = | Thomas Mann-nal |

4. Húzd alá mindegyik sorban a kakukktojást, vagyis a helytelen írásmódú szót! 10/

éld!, küldd!, hidd!, toldd!, **mond!**

bakancs, szalag, **trapista**, briliáns, hegeszt

ciklus, cimbalom, cimpa, **cimke**, cimpora

híradó, hírhedt, hírnök, **hírdetés**, hírlík

amulett, operett, duett, **grafitt**, toalett

fennséges, fennkölt, fennhangon, fennhatóság, fennsík

emiatt, **ehavi**, efelé, emellett, efféle

elbujtat, bujdokol, bujkál, felbujtó, bujdosó

harmonika, harmonikus, árbo, **kanoc**, lakos

észrevesz, **résztesz**, fogadóóra, aludttej, ajánlólevél

5. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben található földrajzi nevek helyesen írt alakjával! 10/

A **kis-hárs-hegyi** kilátóból néztük a naplementét. (kis hárs hegyi)

Jártál már **Északkelet-Franciaországban**? (észak kelet francia országban)

A **Duna-parton** sokan sétálgatnak estefelé. (duna parton)

A **Bükk hegységről** még nem tanultunk. (bükk hegységről)

Ma rövid időre lezárták a forgalmat a **Kálvin téren**. (kálvin téren)

Juli **bonyhádi**, a **Lotz János utcában** lakik. (bonyhádi; lotz jános utcában)

A **Dél-afrikai Köztársaságba** sok turista látogat. (dél afrikai köztársaságba)

A barátom **Los Angeles-i**. (los angeles+i)

A **Margit hídon** át közelítettük meg az úti célunkat. (margit hídon)

6. Írd le helyesen a következő szóösszetételeket, illetve szószerkezeteket! 10/

lelkiismeretfurdalás: **leliismeret-furdalás**

búbánat: **búbánat**

verséspróزامondás: **vers- és próزامondás**

hercehurca: **hercehurca**

nyakrafőre: **nyakra-főre**

aláíráshamisítás: **aláírás-hamisítás**

házi feladatfüzet: **házi feladat-füzet**

napnapután: **nap nap után**

energiatakarékosság: **energiatakarékosság**

kutyamacskabarátság: **kutya-macska barátság**

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____ pont